

TUNTOSARVI

Nro 1 1987

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
Ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 1/87
13. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

PÄÄTOIMITTAJA Orvokki Holopainen

TOIMITUKSEN OSOITE

Näkövammaisten Keskusliitto
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90) 77041/227

SISÄLLYS

Ajankohtaista	1
Uusia tuotteita	3
Lukijan palsta	5
Artikkeleita englantilaisesta kuurosokeiden lehdestä	12

TUNTOSARVI

2.1.1987

AJANKOHTAISTA

Joulun liikenne sujui odotettua paremmin

Liikkuva poliisi kertoo että joulun liikenne sujui paremmin kuin viime vuonna. Tämä johtui varmaan osaksi siitä että jouluna oli monta vapaapäivää ja siten liikenne jakaantui usealle päivälle. Pahin onnettomuus paalu liikenteessä tapahtui sunnuntai-iltana Mäntsälässä. Kaksi henkilöä kuoli henkilöauton ja linja-auton törmäyksessä. Junat ja lentokoneet myöhästelivät jonkin verran lumen ja pakkasen takia.

Jouluksi ostettiin kalliita lahjoja

Tämän joulun ehkä kaikkein suosituin lahja oli mikroaaltouuni. Myös kotitietokoneita ostettiin paljon. Leluista suosituimpia olivat radio-ohjattavat autot ja leikkiponit ja niiden tallit. Kaikki siis hyvin kalliita tavaroita. Jouluksi ostettiin myös hopeisia ruokailuvälineitä,

urkuja, kitaroita ja kameroita. Laskelmien mukaan suomalainen keskiverto perhe (2,6 ihmistä) käyttää joululahjoihin noin 1.100 mk.

Alennusmyynnit alkoivat

Tuttuun tapaan kaupat aloittivat alennusmyynnit heti joulut jälkeen. Jotkut ehdivät alkaa jo jouluaattona. Lauantai joulun jälkeen oli jo vilkas alennusmyyntipäivä. Suosituin tavara ensimmäisenä päivänä oli talvitakki. Sen saattoi saada useita satasia halvemmalla kuin ennen joulun pyhiä. Myös muut vaatteet ja kengät ovat nyt halpoja. Talvivaatteita jäi paljon alennusmyynnissä myytäväksi, koska talvi tuli niin vähän ennen joulua, kertoivat kauppiat. Tänä vuonna myös kerrotaan alennusmyyntien kestävän tavallista kauemmin eli aina helmikuun puolelle asti. Jotkut suuret tavaratalot pitävät tapanaan aloittaa alennusmyyntinsä hieman myöhemmin. Pidennetty alennuskausi johtuu siitä että veronpalautukset tulevat tänä vuonna myöhemmin kuin tavallista.

Uusia tuotteita

Suihketta vuokaan

Nyt päästiin vaivalloisesta vuokien voitelusta. Vuokarasva on pakattu suihkepulloon. Deli-vuokarasva valmistetaan rapsiöljystä ja kasvirasvasta, se on hajuton ja mauton. Rasva sopii kakkuvuokien, pullapeltien, uunipannujen ja mikroastioiden voiteluun.

Rasva suihkutetaan kuivalle, huoneenlämpöiselle pinnalle, eikä vuokaa tarvitse leivittää. Vähärasvaisia tuotteita paistaessa on syytä suihkuttaa kahteen kertaan. Rasvapullo säilyy huoneen lämmössä. 150 g pullollinen maksaa 15 mk.

Kesän makuja purkissa ja pussissa

Uuden perunan veroista makunautintoa ei ole monta. Nautintoaika vain jää kovin lyhyeksi. Kaksi valmistavaa tarjoaa nyt jatkoaikaa.

Abba tuo kauppoihin purkitettua varhaisperunaa täyssäilykkeenä, miedossa suolavedessä, tillillä maustettuna. Lajike on Ostara. Silliperuna (Bintjeä) saadaan kauppoihin tammikuussa.

860 g purkissa on perunaa 440 g. Silliperuna maksaa noin 10 mk, Bintje noin 9 mk.

Raision Tehtaat on pakannut esikeitettyä kesäperunaa tyhjiöpussiin. Avaamattomassa pakkauksessa ja viileässä peruna säilyy kuusi kuukautta, avattuna jääkaapissa noin viikon. 550 g pakkauksen hinta on 7-9 mk.

Esikeitetyt perunat kypsyvät 3-5 minuutissa. Sellaisenaan ne sopivat salaatteihin ja paistettaviksi. Näistä

kahdesta purkkiperuna maistui enemmän kesälle, tyhjiöpakattu oli kuivahkoa.

Juustoa monella tavalla

Juustoa kuorrutuksiin

Parhain kuorrutus syntyy pitkään kypsyneistä juustoista, joiden rasvapitoisuus kuiva-aineesta on vähintään 45 %. Ne sulavat hyvin ja tekevät ruoasta herkullisen. Juustoa voi käyttää kuorrutuksiin kolmella tavalla. 1) Viipaleet ja raaste sopivat kaikkeen ruoanlaittoon. Kuohkean ja komean tuloksen saa 2) muna- tai valkuaisvaahtoon sekoitetulla raasteella (50 g tai 1 dl juustoa/1 muna). Sopii erityisesti lämpimille voileiville. 3) Kuorrutuskastike valmistetaan lisäämällä juustoraastetta valkokastikkeeseen.

Juustolla voi kuorruttaa voileipiä, kasviksia, pihvejä, kalaa ja paistoksia sekä leivonnaisia. Se mehevoittaa myös tähderuoat. Kypsien ruokien kuorrutuslämpötila saa olla 250-275 astetta.

Juustoa salaatteihin

Lähes kaikki juustot sopivat salaatteihin: alkusalaatteihin voimakkaat, lisäkesalaatteihin miedot ja jälkiruokasalaatteihin kaikki maut.

Juustoa mausteeksi

Juusto maustaa keitot, kastikkeet, uuniruoat, pihvit, murekkeet ja leivonnaiset. Se lisää niiden ravintoarvoa ja tekee niistä herkun. Lämpimiin ruokiin sopivat raasteet tai murennettu juusto. Kastikkeiden ja keitto-

jen piristeeksi voi käyttää tuore- ja sulatejuustoja.

Juustoa tarjottimelle

Juustotarjotin rakennetaan tavallisesti 2-4 juustolajista, joissa on sekä mietoja että voimakkaita makuja. Juustot tulee ottaa huoneenlämpöön hyvissä ajoin ennen tarjoilua. Näin niiden maku on hienoimmillaan.

Juustoa varataan 100-150 g henkeä kohti. Illanistujaisissa määrä voi olla suurempikin. Jälkiruoksi ja kahvin kanssa riittää 50 g.

Juustotarjottimelle sopivat hedelmät ja kasvikset. Myös oliivit, hillospulit, pähkinät ja tuoreet mansikat täydentävät juustojen makua. Leivonnaisista ovat suosituimpia patongit, voilepäkeksit ja hapankorput. Juustoen kanssa voi kokeilla myös piparkakkuja. Juomaksi sopivat esimerkiksi raikkaat hedelmähehut, viinit ja vesi.

Lukijan palsta

Rotusyrjintääkö kuurosokeiden keskuudessa

Yli vuosi sitten alkoi kuurosokeiden keskuudessa merkittävää lähentymistä toisiin kuurosokeisiin, kun alettiin perustaa alueellisia kuurosokeiden kerhoja. Periaatteena oli, että ne toimisivat vapaaehtoisin voi-

min. Yhdistysten työntekijät eivät toimisi niissä näkyvästi, mutta auttaisivat tarvittaessa käytännön järjestelyissä. Tarkoituksena siis oli tutustua alueen muihin kuurosokeisiin sekä harrastaa yhdessä mukavia asioita.

Alusta pitäen näyttää ongelmaksi muodostuneen tulkkien ja tukihenkilöiden vähyys kerhoissa. Lisäksi kuurosokeiden yhteistyö ja avunanto ei pelaa parhaalla mahdollisella tavalla. Kerhoemännät ja -isännät olisivat kiitollisia varmaan, jos itsekukin auttaisi kykyjensä mukaan tarjoilun järjestämisessä sekä myös tiskaamisessa. Tällainen yhdessä tehty askare tuntuu myös tekijöilleen tärkeältä ja lisää samalla yhteenkuuluvuutta ja läheisyyden tuntua! Kokeilkaa!!!

Onko kuurosokeiden keskuuteen, kerhoissa ja muuallakin ehkä, leviämässä terveen maailman lieveilmiö, kuppikuntaisuus??? Olemme Suomessa sellainen vähemmistö ettei meillä ole varaa toisten syrjintään.

Jos kuurosoekiden kerhoihin pääsee pelkästään kerhon alueella asuvat, niin kuinka käy sellaisille ihmisille jotka olosuhteiden pakosta joutuvat olemaan vieralla paikkakunnalla pitempään? He kuitenkin haluaisivat olla yhteydessä toisiin kuurosokeisiin mutta kerhoihin pääsy evätään edellä mainituista syistä. Olisi kuitenkin tärkeätä, että oltaisiin kosketuksissa toinen toisiimme. Ja hauskaa olisi tavata aina uusiakin ihmisiä, eikä aina oman kerhon porukkaa.

On käynyt mielessä myös ajatus, olisiko olemassa ihmisiä, jotka pelkäävät otteensa menettämistä kuuro-

sokeisiin nähden, jos olemme liian yksimielisiä ja yhtenäisiä? Meidän kannaltamme tärkeää on se että pidämme yhtä ja puhallamme yhteen hiileen.

Vielä tulkki-asiaa. Aikaisemmassa Tuntosarvessa otettiin kantaa käsitteeseen tulkki on apuväline. Jutimme parin NAK:ssa toimivan tulkin kanssa tästä asiasta. Heidän mielestään apuväline on sopiva käsitteille silloin, kun he toimivat työssään. Ihmisiä he ovat kuten muutkin, monisärmäisiä, tasaisia tai siltä väliltä. Jokainen voi suhtautua heihin näkemyksensä mukaan. Mutta kun he toimivat vammaisen ja kohteen välillä, he ovat apuvälineitä! koska he tarjoava palvelujaan kulloinkin tarvittavaan tapaan.

Tulkkeista ihmisinä voimme olla mitä mieltä tahansa mutta tulkikoulutukseen ei tarvitse olla tyytyväisiä. On vaadittava, että koulutusta on parannettava ja kehitettävä paremmaksi, paremmin kuurosokeiden tarpeita tyydyttäväksi. Olkaa hyvät ja ilmoitelkaa ideoistanne ja tarpeistanne yhdistyksen työntekijöille.

Joku murjaisi vitsin että nämä apuvälineet (tulkit) olisi laitettava apuvälinehinnastoon. Jos he ovat erittäin hintaisia niin alkukuussa voisi käyttää kalliimpia, ja loppukuusta kun rahat on vähissä, halvempia.

Toivotaan että sataisi pian lunta että nämä pimeys vähän kirkastuisi.

Hyvää jatkoa kaikille...

Markku Turuner

Makuelämyksiä...

Äskettäin kävin äitini luona sunnuntai-iltapäivänä. Äiti halusi tarjota teetä; maistelimme hänen ostamaansa uutta teelaatua. Tee haudutetaan aina pannussa ja on usein jännittävän makuista. Niin nytkin ja tee maistui todella hyvältä. Myöhemmin illalla äiti soitti minulle että hän juuri keksi sen teen salaisuuden: pannun pohjalle laitetaan teen ja veden lisäksi myös pieni valkoinen hiiri hautumaan! Mitä?! APUA!! Puolipökertyneenä jaksoin tajuta että tiskatessaan äiti löysi pannun pohjalta poikani valkoisen leikkihiiren. Poika viettää viikonloppuja ukin ja mummon luona ja keksii kaikenlaista. Mummon teepannu ja leikkihiiri tuntuivat tällä kertaa sopivan yhteen.

Minulle on turha tarjota teetä ainakaan vähään aikaan. Ja kiitän onneani ettei se hiiri sentään ollut elävä...!

Seija Troyano

Kerhon toimintaa Joensuusta

Joensuun kerho sijaitsee aivan keskustan tuntumassa, Kalevankatu 22:ssa näkövammaisten toimitalossa. Joten siis tervetuloa rupattelemaan hetkeksi mielipiteistä, aiheista läheltä ja kaukaa.

7.11. vietettiin tavallista kerhon tilaisuutta. Paikalle kutsuttiin Savonlinnasta kosmetologi Anja Seppänen. Hän esitteli kosmeettisen hoitosarjan välineet. Ihme-kös tuo, kerhon naiset innostuivat kokeilemaan intiaa-nimeikkausta, vai mikä lie ollutkaan.

Me miehet istuimme ihan hiljaa. Hörpittiin vain Ullan keittämää kahvia, olipa hyvää.

Jokipoika

Puheenjohtaja Pirkko Virtanen kasvohoito meneillään.

Olavi Hartikainen. Mitä il Anja Seppänen (vas.).

Martta (Joensuusta) ja Ilkka (Kuopiosta) rupattelivat mielipiteistä.

Pohjois-Karjalasta, päivää!

No niin, kerrotaanpa näistä Pohjois-Karjalan oloista lyhyesti. Millaista on elämä Pohjois-Karjalassa, Suomen itäisimmässä maakunnassa? Täällä kohtaavat suuret suomalaiset matkailutiet: Runon ja Rajan tie sekä Sininen tie. Täällä on yhä ainutlaatuista ja alkuperäistä luontoa. Pohjois-Karjalan ihmisillä on omat erityiset vaiheensa ja siksi tässä syrjäisessä maakunnassa eletään edelleenkin toisella tavalla kuin muualla maassamme. Pohjois-Karjalan luonto, ihminen ja tämän elämäntavatkin ovat muuttumassa mutta siitäkin huolimatta tämä seutu on yhä kaunis kiehtova ja kokemisen arvoinen.

Metsää. Soita. Luoteesta kaakkoon päin suuntautuvia vaaranharjanteita. Kirkasvetisiä jokia ja järviä. Harvaan rakennettuja maakyliä. Tiheästi asuttuja, kukkivia kaupunkia. Kauppoja. Kouluja. Kaivoksia. Tiloja ja teollisuuslaitoksia. Hiljaisia ja puheliaita ihmisiä. Kohisevia lomakeitaita, etäisten salojen hiljaisuutta. Tällaiselta näyttää nyt Suomen itäisin maakunta Pohjois-Karjala.

TIE

Vai on tie niin kuin kiertäen ja kaartaen kerrottu humoristinen juttu? No, tähän on nyt päivän selvä asia. Lehmäthän tänne ovat ensiksi tien tehneet. Eikö se olekin soma? Kuljetpa minne tahansa, aina se vie sinut suoraan maiseman sydämeen. Ja sehän on sen perimmäinen tarkoitus.

IHMINEN

Sinä, joka liikut nopeasti paikasta toiseen ja muodostat mielipiteen asioista sen perusteella, minkä näet ja koet, voisit muistaa tämän: mielenkiintoisin ja ainutlaatuisin nähtävyys sittenkin Pohjois-Karjalassa on se IHMINEN, joka täällä asuu.

RUOKAPERINNE

Jos haluat syödä kerran elämäsi aikana hyvin, niin tule Pohjois-Karjalaan! Pohjoiskarjalalainen ruoka on kuuluisa monista harvinaisista, suussa sulavista herkuistansa. On paistia, piirakoita, sultsinoita ja kukkoja. Pohjoiskarjalalainen nainen on menestynyt aina hyvin avioliittomarkkinoilla, koska miehet tietävät, että hän on hellän ja iloisen luontonsa lisäksi myös hyvä kokki.

Jos me miehet haluttaisiin nähdä vaikkapa vain viilahdus naisihmisestä, niin on otettava kallis taksikyyti vaikkapa tanssilavalle Ilomantsiin!

Seuraavat artikkelit on käännetty englantilaisesta kuurosokeiden kansainvälisestä uutislehdestä.

Kuurosokeiden lasten aluekeskus, Alabama

Sara R. Walsh-Burton

Tämä uutislehti on paras tapa, jonka avulla voin pitää yhteyttä vanhoihin ystäviin. Minähän olen »vanhoja konkareita» ja toiminut alalla yli 17 vuotta.

Vanhoista ystävistä puheenollen olen ollut syvästi murheellinen luettuani Stanley Myersin ja Inger Lindgrenin kuolemasta. Ne meistä, jotka tunsivat heidät, tietävät, miten suuren menetyksen olemme saaneet kokea niin henkilökohtaisesti kuin ammatillisessa mielessäkin.

Stan oli avustajana ensimmäisessä kirjassa, jonka teimme »Kuurosokeitten ja vaikeasti vammautuneiden ymmärtäminen ja kouluttaminen – kansainväliseltä näkökannalta». Stanley'n kirjoitus ammattiin sijoittumisesta ja koulutuksesta on ollut apuna monille alalla työskenteleville lääkäreille.

Tapasin Stanin ensi kerran Sydneyssä, Australiasa ja onpa minulla kuviakin hänestä tuossa kansainvälisessä kokouksessa. Vapaa-ajan puolelta muistankin että Stan oli eräs vanhimmista henkilöistä, jotka ottivat osaa konferenssin aikana pidettyihin tanssiaisiin. Kuinka hän jaksoikaan tanssia! Kun minä jo olin aivan läkähdyksissä, hän näytti siltä kuin olisi vasta

ottanut alkuverryttelyn. Työssään hän teki paljon hyvää, tulen aina muistamaan hänen ulkonäöstään valkoiset tuuheat kulmakarvat ja iloisen tuikkeen hänen silmissään.

Mitä tulee Ingeriin, hänen kanssaan olin tekemisissä etupäässä ammatillisissa asioissa. Olen nyt pahoillani, ettei minulla koskaan ollut tilaisuutta tutustua häneen paremmin henkilökohtaisesti.

Olimme kirjeenvaihdossa ja kerran hän lähetti lehden, johon oli laatinut kirjoituksen niistä palveluista, joita on tarjolla Suomen kuurosokeille. Minä julkaisin tämän artikkelin omassa uutislehdessämme, jonka toimittajana siihen aikaan olin.

Muistissani on ja säilyy myös eräs näkymä Ingeristä: Olimme Hannoverin kokouksessa, galaillassa. Seremoniamestarina toimi Derek Burton, joka piti huutokauppaa tavaroille, joita Hannoverin sokeat olivat tehneet. Kun Derek otti vastaan tarjouksia, Inger luovutti tavarat korkeimman tarjouksen tehneelle, eikä hän koskaan unohtanut syvää viehättävää niausta. Hän oli todellakin hyvin kaunis ja eloisa koko illan.

Koska nämä kaksi henkilöä ovat olleet niin työlleen antautuneita ja ansioituneita avustajia, haluaisin pyytää Kansainvälistä johtokuntaa kunnioittamaan heidän muistoaan jollain konkreettisella tavalla tai rahaston avulla.

Olin ilahtunut kun sain tietää Sheik Abdullah M. Al-Ghanimin nimittämisestä Maailman Kuurosokeiden yhdistyksen puheenjohtajaksi. Sheik Al-Ghanim on mahdollisimman sopiva henkilö tälle paikalle.

Minulla on ollut ilo keskustella hänen kanssaan kansainvälisissä kokouksissa ja tiedän miten paljon hän on tehnyt työtä sokeitten hyväksi kautta koko maailman. Onnitteluni Sheik Al-Ghanimille ja kiitokset niille, jotka ovat hänet tähän tehtävään valinneet.

Kiitokset vielä kerran erinomaisesta tavasta, jolla toimitatte tätä uutislehteä ja siten annatte myös minulle mahdollisuuden olla tekemisissä vanhojen tuttavien kanssa.

Karl-Heinz Baaske

Herr Bunk

Deutsches Taubblindenwerk

Saksan liittotasavalta

Tamikuun lopulla 1986 jäi eläkkeelle Hannoverissa kuurosokeiden keskuksen johtaja Karl-Heinz Baaske. 65-vuotisjuhlissaan hän sai kultaisen ansiomerkin ansiokkaasta toiminnastaan, jota hän on tehnyt kuurosokeiden asioiden kehittämiseksi toisesta maailmansodasta lähtien. Silloin ei Saksassa vielä ollut kuurosokeiden kouluja ja palvelumuotoja. Tämän aukon täyttäminen on ollut Karl-Heinz Baasken elämäntyö.

Vuodesta 1952 lähtien K-H. Baaske toimi opettajana kuurojen koulussa. Samaan aikaan hän alkoi tehdä työtä kuurosokeiden lasten koulutuksen aikaansaamiseksi. Hän oli mukana perustamassa ja suunnittelemassa Saksan liittotasavallan »Taubblindenkoulu» 1967. Siinä työssä hänellä oli apua jo käytännössä saamistaan kokemuksista. Eikä hän tehnyt työtä aino-

astaan lasten parissa, vaan vaikutti myös aikuisten kuurosokeiden kuntouttamisen järjestämiseen. Samoin hän toimi myös sodassa vammautuneiden kuurosokeiden auttamiseksi.

K-H. Baasken aloitteesta tehtiin Hannoverin kuurosokeiden koulusta Saksan kuurosokeiden koulutuskeskus. Tämä koulu on pyrkinyt kehittämään mm seuraavia aloja:

- varhaisopetus ja esikouluopetus
- yleisopetus
- ammattikoulutus
- aikuisten kuurosokeiden kuntoutus
- kuurosokeiden pidemmälle menevä koulutus
- kuurosokeiden neuvonta ja muu apu

Saksan liittotasavallan kuurosokeiden yhdistys tunnetaan maailmaanlaajuisesti kuntoutuksen hyväks työskentelevänä laitoksena. Se on ollut mallina monelle muulle maalle opetuksen järjestämisessä.

Kaikki kuurosokeat, heidän vanhempansa ja yhdistyksen henkilökunta haluavat kiittää Karl-Heinz Baaskea väsymättömästä ja esimerkillisestä työstä kuurosokeiden ihmisten hyvinvoinnin hyväksi.

Vaalituloksia tietokoneella

Kerstin Andersson

Ruotsi

Luulen, että ensi kerran historiassa kuurosokeat ihmiset saattoivat saada eduskuntavaalien tulokset melkein yhtä nopeasti kuin kuulevat ja näkevät. Kuten ehkä tiedätte Ruotsissa oli 15.9.1986 eduskuntavaalit. Äänestyspaikat suljettiin klo 20.00 ja TV ja radio alkoivat kertoa tuloksia tuntia myöhemmin, kun ensimmäiset tulokset oli laskettu. Yleensä tulossuunnan voi nähdä jo tunnin tai kahden kuluttua ja puoleen yöhön mennessä ennusteet näyttivät jo vakailta.

Neljän tietokoneen, kahden puhelinlinjan ja teksti-TV:n avulla pystyin antamaan äänestystuloksia niille jäsenillemme, joilla on tekstipuhelin. Kymmenen kertaa kolmen tunnin aikana he saattoivat soittaa kysyäkseen tuoreita tietoja, kun vaalipiirit ilmoittivat tuloksistaan. Kymmenen 15:sta tekstipuhelimen omistajista, soitti 44 puhelua noiden tuntien aikana. Tämä osoitti laajempaa mielenkiintoa kuin mitä olin odottanutkaan. Oli rankkaa syöttää tulostietoja tietokoneeseen, mutta se oli todella hauskaa. Toivon lukijoittenkin olleen samaa mieltä.